

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1903. január 11.

Vasárnap.

XXII évfolyam. 4. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyitlter sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyitlterek díja előre fizetendő.

Találgatások.

(Dsk.) Az ellenzéki sajtó szenzációs éhes Molochja, mely részben a jól értesültség látszatával akarszenvelegni, részben gondoskodni akar saját ürességének izgatásáról: a kiegyezésről nagy meséket firkált s még elijesztőbb képeket festett.

A kakaslábakon forgó légvárak, melyekből a közönségek ezer sarkánya okádta a magyar-pusztító tüzet, miket csak az ellenzék Szent-Mihályai tudhatnának lekaszabolni, szépen szétpattantak, mint a szappanbuborék.

Hiszen a legilletékesebb ember, maga Széll Kálmán kijelentette már, hogy a kivezető utat sikerült csupán a bonyodal-makból megtalálni, a mi a nagyobb elvi kérdések áthidalását jelentheti csupán. A részletekről most olvassuk a lapokban, hogy azokban még csak ezután állapodnak meg, mi végből a szakelődök most tanácskoznak.

A szenzáció jegyében fölröppent, s az intim részletekéről tendenciosusan hipogó kacákat tehát könnyű volt lepuffantani a kormányhoz közel álló organumoknak, melyek annál biztosabban mondhatták koholmányoknak a híreket, mert a dolog természeténél fogva még ők sem tudnak semmit.

És ebben bizonyosodott be újból Széll Kálmán államférfiu böles előrelátása, a mikor a titok mély leplevel burkolta bes tartja ma is leleplezve a kiegyezés megállapodásait, mindaddig, míg azok teljes és korrekt formába öntve, nincsenek. Mert — mint a példa mutatja — az ellenzéki lapok fölizgatják a közvéleményt a semmiből is a kormány és nemes munkája ellen.

Hát ha még tudtak volna s tudnának valamit? A szunyogot elefánttá fujnak föl, mely a monarchia és a trónérdekeire olyan nagy kihatású kiegyezés óva védett fiát és bokrait kitördelné, kitépdesné. Pedig ez a 36 éves szép szál-erdő védi külső és belső rázkódtatások ellen a magyar földet, s gyökerei sokkal mélyebben behatoltak abba, semmint az ember képzelné.

Hálás emlékezet övedzi ültetőjét, — a hála illeti fönttartóját!

Az igazságügyminiszter a székelyekért. A Székelyföld népére nézve egyik nyomorúságként szerepel a rendezetlen telekkönyvi állapot, a mi nagyon megnehezíti, hogy a nép szorult helyzetében gyorsan juthasson kölcsönhöz, valamint az ingatlan forgalma sem nyughatik helyes alapokon. Plósz Sándor igazságügyminiszter ezeken a bajokon segitendő, a székelyudvarhelyi kir. törvényszék egyik

biráját és telekkönyvvezetőjét kiküldötte, hogy szálljanak ki az egyes községekben és a helyszínen az ott talált adatok alapján igyekezzenek tisztába hozni a zavaros telekkönyveket. A miniszternek az a szándéka, hogy ha ez az eljárás kellő eredménnyel jár, — az összes székely megyékbe küldjön ki ilyen bizottságokat. Az igazságügyminiszternek ez újabb intézkedése is bizonyossága annak a figyelemnek és jóakaratsnak, melylyel a kormány a székelység támogatása és erősítése iránt viseltetik.

A kiegyezési tárgyalások. Széll Kálmán miniszterelnök szerdán teljesen befejezte a Körberrel való tanácskozásait és a két kormányelnök alá is írta a létrejött megállapodásokról szóló jegyzőkönyvet.

Együttal elő is készítették a két parlament elé terjesztendő kiegyezési javaslatok szövegét, úgy, hogy a javaslatok beterjesztésének most már semmi akadályja sincs.

A Magyar Távirati Irodának jelentik Bécsből: A kiegyezési jegyzőkönyvek és törvényjavaslatok szövegezési munkáját szerdán déli 12 órakor félbeszakították, miután Széll Kálmán miniszterelnököt déli 1 órakor a király magánkihallgatáson fogadta. A tanácskozásokat délután 3 órakor ismét felveszik, mely ezből Körber osztrák miniszterelnök és Böhm-Bawerk pénzügyminiszter ismét megfognak jelenni a magyar miniszteriumban. Magyar részről a tanácskozásban gróf Széchenyi Gyula 5 felsőfokú személye körüli miniszter is résztvesz.

Bécsből telegrafálják a Bud. Tud.-nak: Körber osztrák miniszterelnök a Böhm-Bawerk osztrák pénzügyminiszter a bankgassei magyar palotában Széll miniszterelnökkel tanácskozássra jöttek össze szerdán, a két parlament elé terjesztendő kiegyezési javaslatok szövegezésének előkészítése végett. Az értekezletet déli 12 órakor megszakították, mert

TÁRGZA.

Bartók Lajos.

Írta: Zichy Géza gróf.

Kórház rideg szobájában
Kiterítve — egy halott!
Lábainál hü apácza
Csendesen imádkozott.

Folyosón a komoly orvos
Némán kalapot emel
S megszólal egy öreg honvéd
„Ő is könnyet érdemel.”

Oda téved beteg gyermek
Tágra nyit két nagy szemet
„Ni! a bácsi milyen vig volt,
Most a bácsi nem nevet.”

S Magyarország géniusza
Szól: „én dicső nemzetem
Mig ily halottaid lesznek
Te nem halsz meg sohasem.”

A Kézdivásárhelyi Székely Társaság egy éve.

— Titkári jelentés 1902-ről, Zayzon Sándortól. —

Két éve mult, hogy Marosvásárhelyt egy kicsiny, de lelkes csapat megkezdte működését azzal az célzattal, azzal az igazán tiszteletre méltó szándékkal, hogy Csaba urokának sorsa iránt figyelmet ébreszt. A kik e vérről szentelt földnek az őrizésére, védelmezésére nyerne küldetést s eddig századokon keresztül, önzetlenül a történelemben járattan vitézséggel, hősi önfeláldozással védtek a szép bérezes hazát, most letették a régi s annyi diésőséget szerzett fegyvert.

A XX-ik század harcain, küzdelem s; védelme, szellemi fegyverekkel, a gazdasági, ipar, kereskedelmi téren, a kultura vívmányaival döntetnek el. Nem a nyers erő, hanem a műveltség, nem a bátorság, hanem a munka, szorgalom nyerek az ütközeteket. Mintha a székely nem akarta volna látni ennek a kőnek az irányait, nem védekezett pedig ellenség fenyegeti, mint régen. Akkor azonban Csaba ígérete szerint mindig küldtek segítséget a megtámadottak védelmére, ennek bizonyossága a „Csaba útja.” Most is itt van a nyakunkon az ellenség, a gazdasági fejletlenség, az ipari elmaradottság, a kivándorlás, az erkölcs lazaságában, az eladósodás, a divat elharapózásában, a dolog nélküli urhatnamságban s kitudja még miben jelentkeznek ezek a bajok, melyeknek mélyreható gyökere messze vissza nyúlnak; így a kivándorlásnak, mert pl. a XVI. század végén és a XVII. elején már találunk oly

országgyűlési határozatokra, melyek a székely kivándorlás megakadályozását célozzák.

De talán messze elkalandoztam célomtól, hiszen azt akartam kimutatni, hogy a Marosvásárhelyi Székely Társaság a sajtóban s összejövetelein feltárta, hogy mi fenyegeti e hazarészt és vele együtt a magyarságot s igyekezett oda hatni, hogy minél több helyt szervezzenek Székely Társaságokat, melynek tagjai egyetértéssel, ügybuzgósággal mutassanak rá a létező s a székelység fejlődését hátráltató körülményekre. Ilyen szellem lengte át, ez az eszme hevitette az első Székely Társaságot, melynek kezdeményezésén alakult a mi kis társaságunk 1901. aug. 23-án 7 taggal, később a társaság szaporodott 12 taggal s így összesen társaságunk 19 tagból áll.

Hogy mit végzett az 1902. évben a mi kicsiny társaságunk elnöksége és lelkes tagjai annak nagy vonásokban való vázolására vagyok bátor egy vissza pillantást vetni. A kitűzött célhoz hiven összejöveteleinkben megbeszéltek mindazon kérdéseket, melyek felszínén tartása szükségesnek mutatkozott a magas kormányhoz felterjesztéseket, a testvér társaságokhoz átiratokat intéztünk. Idáig 26 összejövetel volt. Az első gyűlésen felolvastatt a marosvásárhelyi társaság szabálya, mely a kézdivásárhelyi társaság által is elfogadtatott és Iotze István elnöknek, Dr. Bánffy Zsigmond alelnöknek, Kiss Jenő titkárnak, Kádár Béla jegyzőnek és Dr. Varga Béla gazdának választott meg. Már a megalakulás után megkezdte a működését a társaságunk nem egy tagja. Pl. Eszmékben gazdag és nagy készségre valló s az őgész székely akeziót felölölő memo

*) A Petőfi Társaság jan. 6-iki nagygyűlésén felolvasta Somló Sándor.

Széll miniszterelnök kihallgatásra ment, hogy a királynak a magyar reszortügyekről jelentést tegyen. Délután az értekezletet a bank-gassei miniszteri palotában folytatni fogják. A záró formalitások elintézése végett az osztrák miniszterek Budapestre mennek.

A miniszterelnökök értekezletével egyidejűleg a szakelődök is értekeztek. Az osztrák belügyminiszterium részéről Auersperg Lipót gróf és Lesztynsky Sándor m. kir. földmívelésügyi miniszteriumi tanácsos szövegezték az állatforgalomról szóló rendelkezéseket.

A halotti torozások és a virrasztók.

Irta: Szánthó Károly.

A vallásos érület külső megnyilvánulása és a kegyelet adójának lerovásánál jelentkező különféle tények előtt, ha azok az igaz érzelem kifolyásaként érvényesülnek és az emberi egyed benső melegéből erednek, tisztelettel hajlok meg még akkor is, ha a végrehajtásnál az eszközök megválasztásában nem is találom következetességet.

A falusi torozások a 16-ik század közepén kezdettek nagyobb nérvet ölteni. S ez akkor abban nyilvánult, hogy módosabb emberek elhalálozásakalmával a hátramaradtak, a családtagok a község szegényeit összehívták s közöttük életmi szereket s pénzt osztottak ki. Ez nagyon helyes eljárás volt. Későbbben ezen szokás lassanként fejlődni kezdett, elannyira, hogy a 18. században már a torozási ünnepélyek egész „kukullóriumokká” váltak.

A 19. század a torozási ünnepeket valódi lakomává emelte, de már ekkor eredeti céljától is eltérve nem a szegényeket gyémolította, hanem az elhalhoz hasonló s még ennél is nagyobb állású és rangú embereket hívott meg a lakomához, hol akárhányszor teljes lakodalmi pompához illő ünnepségek tartattak.

Az ily fajta ünnepségek a székely római katolikus s különösen görög katolikus és keleti szertartásuaknál divott nagy mértékben. Később a székelységnél a halotti torozás és virrasztás aktusa az ünnepségek sorában minden felekezethöz a legmagasabb fejlettséget érte el.

A koporsó tétel (vagyis beszentelés protestánsoknál: éneklés, mint külön álló szertartás sehol sincsen előírva s eme ceremónia amit a gyakorlati szokás szerint a temetés előtti napon kell teljesíteni, szaporította a székely nép anyagi gondjait, mert a koporsóba tétel (éneklés) után rendszeren virasztó is következik s ekként ugyanakkor elősegítette és szaporította a kegyelet

érületével ellentétes bűnös cselekmények számát is.

A kinek alkalmá volt egy koporsótétel utáni ugynevezett „virasztót” végig nézni s következményeiben is részt venni, annak hü képe tarulhatott fel az ott történt eseményekről. A koporsó tétel (éneklés) utáni virasztó és a halotti torok procedurája ma már a legkoldusabb kunyhóban is multhatatlan dárídóvá vált.

A kézi napszámos eladja előre félévi munka erejét s felveszi a módosabbtól napi béreit s vág ebből egy olyan napot, hogy beillenék akár milyen tisztességes lakadalmi alkalomra. Ha egyetlen hasznos marhája van, azt is eladja s eltorozza. A holnappal s 4-5 gyermekének éhínségét előkészítő állapot következményeivel mit sem gondol.

Az 5-6 holdas kisgazda még nagyobb szabású ünnepséget rendez. A saját tehenes szekeren halottját kivinni a temetőbe: lealázónak tartja, hanem megrendeli a temetkezési egyesület díszkocsiját s azzal temeti halottját. Természetes, hogy mindezen látszólagos kegyelet árát a hátramaradt családtagok érzik meg, kik éveken át nyomorognak, kinlódznak, nélkülöznek és szenvednek. A koporsóba tétel utáni virasztóval és a halotti torozással a pálinka fogyasztás határtalan mértékben szerepel, mely alkalommal a halottas háznál egész koremai zsivaj uralg, honnan a közszemérmert sértő káromlások és tragár kifejezések vég nélkülsége a józan szemlélő talpából arczába kergetik a vért.

S mindezen ténykedések a vallásos érület köpönyegébe öltöztetett kegyelet szimboluma alatt nyíltan üzennek. Ha egy állat csak gyanus körülmények között elhall az a m. k. r. állatorvos az állam költségén azonnal megvizsgálja s a legszigorubb óvintézkedések mellett fertőtleníti s hasonló szigorrai elásatják.

Az emberek élete olesó. Elhalhatnak nálunk az emberek bármikor ragályos nyavalyában sőt még fekete pestisben is, mert a nem-orvos halottkém nem bír s nem is bírhat anyai ismerettel, hogy az emberi betegségek diagnózisát megállapíthassa így aztán az ő tudományára fektetett halottkémi jelentés alapján a koporsóbatételek utáni virasztók és torozások végnélküliségében nem kell a veszélyes bacizillusok és miázmák elfojtásáról gondoskodni, mert a baj már megakadályozhatlan jelleget öltött minnek következménye a nagy halandóság, mely némely községben ijesztő mérvben jelentkezik.

A koporsóbatételt, protestánsoknál u. n. éneklést és a halotti torozást négy szempontból tartjuk károsnak és veszélyesnek.

1. Elvesztette eredeti jellegét s átesapott a

duvajkodásra, részesegkedésre és közérkölesők megmetelyezésére.

2. Tönkre teszi a hátramaradt családok tagjait.

3. Ellenkezik a közegészségi törvénnyel és a kegyelettel.

4. A vallásos érület és kegyelet istápolására akként hat, mint az olaj a tüzre.

Ezeket papoknak, tanítóknak, jegyzőknek, minden rangú és rendű embernek kötelessége hirdetni.

A belügyi kormány pedig igyekezzék az emberek életét is az állatokéval egyenlő ellenőrzés és kezelés alá venni, mert hát talán ezek is istennek teremtményei

NAPI HIREK.

— **Személyi hír.** Bárány Szentkereszt Bólánó urbölgy, a kit a Rudolf-kórház-fenartó egyesület legutóbbi közgyűlésében a nagybeteg Szentkereszt Stephanie báróné mellé társelnökké választott, f. hó 9-én Kézdivásárhelyre érkezett férje kíséretében. A vasuti állomáson a kórház igazgatóságának tagjai várták és üdvözölték a nemes bárónét, a ki onnan az árvaház helyiségében hajtattott. Itt a kórház igazgatósága nevében Dobay János v. főjegyző üdvözölte szép szavakkal a Bárónét, ki megköszönvén a szíves fogadtatást kijelentette, hogy készséggel veszi át a kórház elnöki teendőinek intézését, de ahhoz kéri az igazgatóság és a tisztviselők támogatását. Majd meglátogatta a Rudolf-kórházat s az esti órákban elutazott Zabolára az árvaház ügyesreítő lelke; helyettes elnökéhez Gr. Mikes Árminné sz. Bethlen Clementine grófnőhöz.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyi miniszter Holló Béla, brassói kir. törvényszéki díjnokat kinevezte a kézdivásárhelyi kir. törvényszékhez írnokká.

— **A Székely Társaságból.** A kézdivásárhelyi Székely Társaság szombaton népos ülést tartott Inező István vezetésével. Napló olvasás és folyó ügyeken kívül két fontosabb ügygel foglalkozott a Társaság. Az egyik Inező Istvánnak a Társaság lelkes vezérének nagyon tartalmas évi jelentése volt, melyben összefoglaltn rendkívül eszinosan ismertette a székely akció egy évi sikereit. A Társaság nagy lelkesedéssel fogadta az évi jelentést s nyilvánosan is közzé tenni határozta. A másik fontosabb tárgya az összejövetelnek a gazdasági munkás segélyző pénztár ügye volt, melyre nézve a Társaság elhatározta,

randumot terjesztett fel a mozzalom kezdetén a tettekben lankadást nem ismerő elnökünk Inező István egy alapvető tanulmányban ismertette Társaságunk működését.

Továbbá Dr. Bánffy Zsigmond alelnökünk a székely kongresszus előtt a jogász és a historikus érdeklődésével több vezérezikket írt a székely kérdésről a politikai lapokba s megismertette a régi székely birtok viszonyok jogi állapotát, azok fejlődését a legújabb időkig; a birtok viszonyokat, a nép szokásait, régi erkölcsét ismertette irányt jól, világosságot teremt a székely kérdésben.

Viszhangot keltett Dr. Török Andor polgármesternek a társaságunkban felolvasott tanulmánya a székely vasuti politikáról. Az Ágostonfalvától kiránduló Marosvásárhely, Kézdivásárhely, Udvarhely, Ojtozon át vezetett vasut vonal kiépítésének szükségességét annyira meggyőzően indokolta, hogy ugy a lapok, mint a székely kongresszus magáévá tette kérdést. A Társaság az említett értekezést kinyomatta és a testvér-egyesületeknek, főispánoknak, székely miniszteri biztossnak és az érdekelt miniszteriumoknak megküldötte.

A vasárnapi korcsmázás megállítására eszközeiről egy szépen megokolt értekezést olvasott fel a már körülből eltávozott Tamásy Imre. Ennek tartalmát átiratban is megismertettük a testvér társasággal. Nem hagyható megemlítés nélkül, hogy Tamásy a négyeleti polg. leányiskola államosításáért felterjesztést intézett a vallás- és közokt. miniszteriumhoz.

A társaság megalakításában nagy érdemeket szerzett az immár meghaldogult Kiss Jenő titkár, kit

a marosvásárhelyi Társaság már kezdetben tiszteletbeli tagjai közé választott. 1902. június 5 én elköltözött az örök hazába. Társaságunk nevében busbeszédet mondott az elhunyt ravatalánál Inező István elnökünk s egyuttal korszort is helyezett a koporsóra. A kegyelet teljességeiért Zayzon Sándor emlékbeszédet tartott Kiss Jenő titkár felett.

A korán elhalt tagtársnak sajnos, nem érhetto meg, hogy az általa annyira szeretett Székely Társaság működésének a Tusnádi kongresszusban kiesuesosodását láthatja volna. A Székely Társaságok működése a Tusnádi kongresszussal bizonyította be, hogy mekkora szükség volt a figyelmet a székelyek elszomorító helyzetére felhívni. A magas kormány is képviseltette magát az O. M. G. E., az E. M. K. E. a Székely Társaság által összehívott kongresszuson. Társaságunk több taggal képviselve volt s Inező István elnökünk a tagosítási kérdéssel, M. Székely János tanügyi kérdés előadóul szerettek érdemeket, továbbá Dr. Bánffy Zsigmond alelnök és Dr. Török Andor élénk részt vettek a kongresszus vitatkozásában s hozzájárultak számos tárgy tisztázásához.

Az aradi és debreczeni Székely Társaságok által karácsonytűjás rendezendő székely bazár ismertetés céljából a kézi járás minden községi előjáróságához felhívást intéztünk, a „Székelyföld” ez. helyi lapban pedig a kézdivásárhelyi házi-iparral foglalkozók figyelmét hívtuk fel, s ennek tulajdonítható, hogy a nevezett kiállításokon többen részt vesznek iparcikkokkal.

Az aradi Székely Otthon egy második átiratát

ban tudatta, hogy 20 székely ifjunak az aradi vinctellörképző iskolában való felvételét és ingyen kitaníttatását hajlandó kieszközölni. Az elnökség köszönetét fejezte ki és hazafias nagylelkűségében felülmulthatatlan társaságnak s azt is az előbbi említett módon közölte.

Társaságunk beléletében, tiszti körében is Kiss Jenő elhalálozása folytán változás állott be; Zayzon Sándor az eddig helyettes titkár választott meg a titkári teendők végzésére. Dr. Varga Béla gazda lemondván, helyette Rákosi József végzi az egyesület teljes megelégedésére a gazdasági teendőket.

Igen tisztelt Társaság! Az idő rövidsége miatt csak nagy vonásokban ismertethetem s sorolhattam fel az 1902. évi működését, hogy az összes székely társaságok csendes, zajtalan tövékenysége mekkora hullámokat vert s milyen eredményeket ért el, arra nem akarok kiterjeszkedni, azt mutatja a kirendelt székely kormánybiztosság és Darányi földmívelésügyi miniszter ur ömeltőségének székelyföldi útja s az a jó akarat, erkölcsi és anyagi támogatás, melylyel a magas kormány minden téren siet a székelység megmentésére.

Az elmondottak szolgáljanak buzdításul a jövőre nézve, s az a lelkesedés, a mely eddig nyilvánult a Társaság működésében maradjon meg továbbra is és hídjuk, hogy most is meg van a Csaba útja az égen, csak hogy most nem keletről, hanem nyugatról jön a segítség Csaba unokáinak védelmére.

hogy annak a székely nép közötti elterjesztésére mindent el fog követni. Erre első lépésül azt határozta a Társaság, hogy a segélyező pénztár ismertetése végett előadásokat tart a nép számára. Az első ilyen ismertetés Dr. Török Andor polgármester kérésére Kézdivásárhelyen lesz s az ismertetést M. Székely János, a Társaság egyik legbuzgóbb tagja fogja eszközölni. Örvendünk, hogy a gazdasági munkás pénztár ismertetését programjába fölvette; igazán hasznos és hazafias munkát teljesít vele éppen a székely gazdaságosság érdekében; csak még azt ohajtjuk, hogy az intézmény ismertetésével ne álljon meg Kézdivásárhelyen, hanem terjedjen ki vele a vidék nagyobb községeire is s erre nézve mielőbb tegye meg az előkészületeket. Ha sikerül a székelységet ezen akciónak megnyerni az már elég érdem lesz a jók elismerésére.

— **„Iparos Ifjúsági Egyesület”** van Kézdivásárhelyen alakulóban. Az alakuló gyűlés január 11-én, vasárnap délután 2 órakor lesz az állami iskolák tornacsarnokában. Az üdvös mozgalomra ismételtén felhívjuk az érdeklődők, különösen az iparos osztály figyelmét.

— **A Székely Nemzeti Múzeum** igazgatóválasztmánya január 8-án délután tartotta idei első gyűlését. A gyűlés legfőbb tárgya a múzeum múlt évi állapotáról készített s a múzeum külső és belső élet jelenségeit minden részükben hiven feltüntető tartalmas jelentés volt. A jelentés a múlt évi államsegély felhasználására vonatkozó elszámolással együtt a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségéhez fog felterjesztetni. Ifj. Gödri Ferenc igazgatóválasztmányi elnök jelentést tett a múzeum végleges elhelyezése ügyében a múlt hónapban Budapesten a Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségéhez tett hivatalos utjának eredményéről. Örömmel értesülünk, hogy a múzeum állandó csarnoka építésének ügye, mely már régóta napirenden van, nemsokára megoldást fog nyerni s a múzeum új hajlékában fontos nemzeti hivatásának minden tekintetben meg fog felelni. Múzeumőrök bejelentették, hogy a decemberi gyűlés óta is több értékes adománnyal gazdagodott a múzeum. Kolozsvár sz. kir. város tanácsa a Mátyás király emlékkönyvet, a Magyar Nemzeti Múzeum multja és jelene című disz munkát megküldötték a múzeumnak. Putsa József v. b. t. t., főispán a múzeum felügyelő bizottságának elnöke 50 db könyvvel és 144 darab családi oklevéllel gazdagította a múzeum könyvtárát és oklevéltárát. Vásárhelyi Sámuel takarékpénztári tisztviselő és koll. pénztáros karácsonyi ajándékkul a Székely Nemzet husz teljes évfolyamát, Zayzon Ferenc koll. tanár és múzeumőr az Erdélyi Múzeum tíz kötetű adományozták a múzeumnak. Özv. Cserey Jánosné szül. Zathureczky Emília urnő nagyértékű gyűjteményeit az imecsfalvi őskori telepen talált régi tárgyakkal gyarapította.

— **A Kézdivásárhelyi főkapitány ügye.** Ezen a címen a „Brassói Lapok” jan. 8-iki számában a következő közlemény jelent meg. „Annak idejében mi is megemlékeztünk arról, hogy K. Bócz József Kézdivásárhelyi rendőrfőkapitányt vasszigora miatt ellenfelei előbb fegyelmibe vitték, azután pedig bűnvádi feljelentést tettek ellene. Ebben a sokáig húzódó ügyben december hó 27-én volt a főtárgyalás a város és vidék nagy érdeklődése mellett. A kir. törvényszék K. Bócz Józsefet felmentette, mire a polgárság a belügyminiszterhez és a pénzügyminiszterhez 300—400 aláírással ellátott kérvényt adott be, amelyben az összes városi ügyek, de különösen az adók kezelésének vizsgálatát kéri, 20—25 évre visszamenőleg. A polgárság eme mozgalmára — mint hírlík — három-négy főbb tisztviselő rögtön be is adta lemondását, de illetékes helyen egyenlő függőben tartják a lemondások elintézését, míg az ügyek tisztázva lesznek”. Közöljük e hírt tájékoztatásul, azon megjegyzéssel azonban, hogy itt Kézdivásárhelyen a 3—4 főbb tisztviselő lemondásáról semmi tudomással sem bírunk, hogy kérvényt küldtek a miniszteriumhoz, arról már régebben szól a fáma, de hogy igaz-e nem tudjuk.

— **Fillér-estély Bereczkben.** A bereczki olvasókör javára, a nagyfővendéglőben, folyó hó 11-én fillér-estély lesz a következő műsorral: 1. Énekel: Khell Kata. 2. Szaval: Kónya Juliska. 3. Énekel: Györbiró A. 4. Szaval: Mikó Anna. 5. Énekel: Kovács Mari. Kezdet 7 órakor.

— **Képviselő választás.** A Major Ferenc halálával megüresedett számbokróti körületben a néppárt Kaas Ivor bárót állítja jelöltül.

— **A debreczeni székely-bazár,** melyet a székely-társaság rendezett, e hó 5-én bezárult. A bazár tizenhét napon át tartott és meglehetősen sikerrel járt. A kezdet mindenestre eléggé biztató arra, hogy a Székely-társaság buzgó folytassa a megkezdett akcióit.

— **A kovásznai iskolák.** Kovászna község az állami elemi iskola közvetlen szomszédságában szép pusztát vásárolt új iskola és melléje óvoda építése céljából. Ugyanígy Kovászna felső részében, az ugynevezett vajnafalvi részen szintén új iskola- és óvoda helyiséggel a legszebb helyen alkalmas pusztát telket vásárolt meg a község. A minisztérium megbízásából a kir. tanfelügyelőséggel a jelzett iskola és óvoda fölépítése érdekében évekkel ezelőtt, a minisztérium által jóváhagyott, már jogerős szerződést is kötött a község. Az államkincstárnak lényeg átadott belsőségek jövedelmeit és a szerződésben ezenkívül kikötött javadalmakat, de a szerződésben kikötött köteleességeket máig sem teljesítette. A közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén azonban a tanfelügyelő bejelentette, hogy az építkezés már mielőbb megkezdődik, ami kívánatos is.

— **Draga királyné válik.** Egy bécsi újság nyomán az a hír hallatszik, hogy Draga királyné válni készül. Lamsdorff gróf szerbiai látogatása alkalmával nemcsak a macedoniai kérdés került szóba, hanem állítólag a szerb király belső családi életét érdeklő ügyekről is tárgyaltak. Már az első fogadásnál is feltűnt, hogy Lamsdorff gróf nem esőkölt kezet Draga királynénak. Lamsdorff gróf azt a megbízást kapta Szent-Pétervártól, hogy Sándor királytól határozott felvilágosításokat kérjen a trónöröklés kérdésére nézve. Vagy beleegyezik a szerb király abba, hogy a három Pétervártól és Bécsben is kívánt jelölt, Mirkó montenegrói herceg, Leuchtenberg herceg és Battenberg herceg közül választ, vagy pedig elvállalja a feleségétől. Sándor király állítólag közölte az orosz külügyminiszterrel azon elhatározását, hogy feleségétől el fog válni és új házasságot fog kötni, melyre nézve meg fog egyezni a pétervári és bécsi udvarral.

— **Kolozsvári asszony találmánya.** Mint közvetlen forrásból értesülünk egy kolozsvári urnő igen érdekes találmányra kapott szabadalmat. Fel találta ugyanis, hogy mimódon kell a fekete kávé oly módon főzni és konzerválni, hogy minden más fekete kávé és pótlék kávé főzése feleslegessé válik. Az új, konzervált kávé, mely egy egész esztendőre át is ép marad, állítólag nagyon egészséges és gyomor-bajosoknak különösen ajánlható. A szabadalmazott kávénak nálunk és a külföldön való forgalomba hozatalával egy Budapesten tartózkodó három tagú társaság van elfoglalva. Az új találmányt eddig mintegy 300 erdélyi gazdasszonynak küldötték meg, kiknek nagyrésze a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott az új találmányról.

— **Pokolsár.** A kovásznai világhírű Pokolsár tükörfürdőről a múlt fűrdőidőny idejéből rossz hírt terjesztettek a fűrdővendégek. Valóban, az elmúlt nyáron a Pokolsár kemény forrása beiszaposodott, Jóllehet, hogy a szakemberek véleménye szerint a Pokolsár vizét főhányni szokott szénsav kötötten megvolt a víz tükörében, de a laikus fűrdőzők igényét és kíváncsiságát ez nem elégítette ki s éppen ezért némelyek rossz véleményről vittek magukkal a híres fűrdőről. Örömmel közöljük a megnyugtató jó hírt, hogy a fűrdőrésztársaság igazgatósága a Pokolsár medrét alaposan kitakarította, a pár év óta letapodott és a gázokat lefolytató iszapot kihánytatta s ma már a Pokolsár visszanyerte régi, hatalmas forrását. Reméljük, hogy a gyógyulást kereső nagy közönség a jövőben ismét tömegesen megy Kovásznára.

— **Szakértő bírálat a javítóintézetéről.** Megdöbbentő véleményt mondott ma a javító-intézetek értékéről egy fiatal suhanez, aki nemrégén szabadult ki az ifj. bűnösök megjavítására szolgáló intézetből, s akit lopásért ezúttal megint a javító-intézetbe küldtek vissza egy esztendőre. Mikor az ítéletet kihirdették, a suhanez általános meglepetésre felebbezést jelentett be s elhatározását így indokolta: — Nem megyek a javító-intézetbe, mondtotta, mert ott nem javulok meg. A javító-intézetben csak rosszat tanultam, megtanítottak a társaim a lopásnak minden módjára, kioktattak minden eselfogásra, s mikor kiszabadultam, első dolgom volt,

hogy kipróbáljam az ő tanításukat. Ne tessék tehát a javító-intézetbe küldeni, inkább megyek a fegyházba.

— **A bukaresti magyarok ünnepe.** A két év előtt alakult bukaresti magyar protestáns négyelet nagyszabású ünnepség keretében avatta föl vasárnap új és diszes társulati zászlóját. A zászlóanyai tisztet Pallavicini grófnő, bukaresti követünk neje teljesítette. Az ünnepély két részből állott. — Az első rész délelőtt, a zsufolásig megtelt ev. ref. templomban folyt le. A főlavatott lobogót Pallavicini grófnő zászlóanyája vette át s rövid beszéddel átadta az egyelet lelkes elnökének, Nagy Istvánné ak, ki szép beszéddel felelt Pallavicini grófnő zászlóanyája szavaira. Ezután a szögbeverés következett, melyben külügyi képviselőtünk magas rangú tisztviselői, a bukaresti magyar társulatok s az ottani magyarság előkelő tagjai vettek részt. Végül a dalárda a Szózat oléneklésével zárta be az ünnepély ezen részét. Az ünnep másik része a Magyar Társulat dísztermében folyt le, hol este hangversenynyel egybekötött táncmulatságot rendezett a négyelet.

Jótekonyság.

A árvák halála.

A karácsonyi szent ünnepek, a nemes szívű emberbarátok által újból elhozott ama örömet az árváknak, mit méltóan megköszönni, eléggé meghálálni nem tudunk. A hit-élet magasztos tanai szerint a kegyes adományok az ur oltárára rakott áldozatok, melyeket a mindenek atyja a lélek tisztaságában rejlt állandó megnyugvással — a földi élet örömeivel szokott megjutalmazni. A szép karácsonyfa ragyogó fényénél felszállt az árvák hő imája Istenhez s kérve-kérték mennyei jó Atyánkat, ki nekik a jóltevőket rendelte, hogy áldja meg őket hosszas élettel, zavartalan boldogsággal. Itt a nyilvánosság terén pedig általam mondanak forró köszönetet s tisztelettel esedeznek, hogy a szeretetben nyilvánuló magas pártfogást ezután se vonják meg a szegény, segedelem nélkül, pusztulásnak indult árvaktól.

Az 1902. évi karácsonyfa a következő kegyes adományok folytak be: Gróf Mikos Árminné 20 kor. Bárá Szentkereszty Stephania alapítványából 10 kor. Bárá Szentkereszty Irón alapítvány 5 kor. Hoffmann Jakabné 5 kor. Séra Tamás árvaszéki elnök, Id. Tóth Istvánné 4—4 kor. Ifj. Tóth Istvánné, Dr. Sinkovits Ignáczné 2—2 kor. Asbóth Viktor főgymg. tanár, Takács Vitus plebános, Ifj. Jakab Istvánné, Sáska Antalnő, Welreiter Jánosné, Zajzon Lázárnő, Dr. Bánffy Zsigmond, Dézsi Bálint 1—1 kor. Benkő Gyuláné 60 fill. Jancsó Mariska 40 fill. Pitróff Lajos 20 fillér Id. Tóth Istvánné 1 kosár alma, K. Csizsár Józsefné 2 koszu füge, 1 pakk cukor, 1 pakk Szent-jánoskenyér, 30 darab rajz füzet, Özv. Szöcs Józsefné 2 kalács, alma és dió, Özv. Török Bálintné alma, kalács, dió, Piblinger Gyula 5 kiló szappan, Dr. Bodor Ferenczné 12 drb zsebkendő, Halm Jakab mézes kalácsos 150 drb mézes kalács, Turóczi László könyvkeresek. 2 drb ref. imakönyv, 2 drb. kath. imakönyv, 19 drb ifjúsági irat, Özv. Fejér Lukácsné 2 drb kendő, Özv. Piezus Mártonné 1 koszu füge, Fejér Károly és neje alma, mogyoró, dió, Kovács Sándorné 2 koszu füge, Nagy Ferenczné 1 véka alma, Fejér Antal 2 darab zsebkendő, Fejér Károly (kereskedő) 2 darab kendő, ifj. Kupán József 1 koszu füge, Benkő István 2 koszu füge, Nagy S. Pál 25 drb karácsonyfa cukorka és 50 drb gyertya, Jancsó Lajos 30 darab cukorka, Bándy István 1 koszu füge, Hamar Zoltán 1 koszu füge, Dávid Antal 6 drb zsebkendő, Jancsó Gyula 15 drb karácsonyfadísz, 3 skatulja játék, 50 drb gyertya. Özv. Balogh Gyuláné 1/2 kiló cukorka, 1/2 kiló Sztjános kenyér.

Fogadják mindannyian halás köszönetünket azon hő ohajunk kapásán, hogy az árvák hálá könnyeiből, ártatlan örömeiből hosszú, boldog életük minden perezében — a keresztényi szeretet azon megnyugtató és boldogító tudata fakadjon, hogy: „E földön mindig megtettem, mit erőmhöz mérten felebarátaimért tehettem”. Isten áldását kérve jölteveinkre a háromszékmegei „Erzsébet” árvaleány nevelő intézet növendékei nevében.

Kézdivásárhelyt, 1903. jan. 5-én

Nagy Károly
igazgató.

Hirdetések.

Szám 93-903.
közig.

Hirdetmény.

Alattírt rendezett tanácsú város tanácsa, a maga és a kézdijárási főszolgabírói hivatal, mint I. fokú iparhatóságok mellé az 1903-ik évre választandó 20-20. iparhatósági megbízott választóinak iparhatósági megbízott választásának határidejét

1903. évi január hó 13-ik napjára kitűzi.

A szavazás a városháza tanács-termében szavazási lapokkal fog történni és tart az említett napon délelőtt 9 órától délután 3 óráig.

Miről a helybeli választó jogosultak értesíttetnek.

Kézdívasárhelyt, 1903. évi jan. hó 7-én.

Dr. Török Andor
polgármester.

(8. 1-1.)

Szabad kézből **eladó** a benvaló nagy lak-jóságom a csernátoni főutcában, a rajta lévő épületekkel, gyümölcsös és veteményes kerttel együtt. Venni szándékozók értekezhetnek László Zoltán kereskedővel.

(5. 3-3.)

LAKÁS BÉRBEADÁS!

Egy lakás, mely áll: 5 szobából, 1 konyhából, kamara, pincze, istálló, kocsiszin, fatartó, kut és pócze gödörből több évre hasznóbérbe **kiadó**.

Értekezhetni lehet **özv. Nagy Györgyné** tulajdonossal Kézdívasárhelyen.

(9. 1-3.)

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-Társulat kiadása

REMEKIRÓK

czim alatt egyöntetű szép kiadásban 55 kötetben, díszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János Kisfaludy Károly
*Arany László Kisfaludy Sándor
*Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
*Bajza József Kossuth Lajos
*Berzevics Albert Madách Imre
*Csiky Gergely Miksa Kelemen
*Csokonai V. M. Pázmány Péter
*Czuczor Gergely Petőfi Sándor
*Deák Ferencz Reviczky Gyula
*Eötvös József br. Széchenyi István
*Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
*Garay János *Teleki László gr.
*Gyöngyössi I. *Tóth Mihály
*Gvadányi József *Vajda János
*Kármán József *Vörösmarty M.
*Katona József Zrínyi Miklós
*Kazinczy Ferencz műveit.
*Kemény Zsigmond

Népies Iyra Néballadák
Kuruczoköltészet

*A csillaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződéssel biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen iók művei más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 testes kötete felőle a legbecsebbet, mit a magyar szellem teremtett és hivatva van arra, hogy minden családi könyvtár gerincze legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása mált a nemzeti mű jelentőségéhez. Kötése pályanyertes,

művészi, erős angol vászonkötés; a papírja famentos, soha meg nem sárguló; betűi külön a cözla készülték. A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelenik meg: minden félévben egy-egy öt kötből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezmény-képen a tavasszal megjelenő új magyar Shakspeare-kiadás, 6 vaskos kötetben, diszkötésben 20 korona — kivételes árban szállítatik, holott a kiadás bolti ára 30 korona; az addig forgalomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remek fordításában közli Shakspeare remekait a kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévy József, Arany László, Rákosi Jenő, Györy Vilmos áttitetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeghez havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Shakspeare kedvezményára 20 K. a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együttesen rendeltetik meg.

Sajtó alá rendezik és az illető író letét és munkájának jellemzését felelő bevezetéssel ellátják:

Alexander Bernát
Angyal Dávid
Badiés Ferencz
Bánóczy József
Boöthy Zsolt
Berzevics Albert
Bayer József
Endrődy Sándor
Erdődi Béla
Erdélyi Pál
Ferenecz Zoltán
Fraknoi Vilmos
Gyulai Pál
Heinrich Gusztáv
Koroda Pál
Kossuth Ferencz
Kozma Andor
Lévy József
Négyessy László
Rákosi Jenő
Riedl Frigyes
Széchy Károly
Szöllő Kálmán
Tóczy János
Vadnay Károly
Voinovics Géza
Zoltányi Irén
E fénys névsorb z-tosítékot nyújt arra nézve, hogy a Magyar Remekírók egybezható szövegét adja a felvett munkáknak s hogy minden élettraj önálló becsünk lez.

A Franklin-Társulat által kiadott Magyar Remekírók II. sorozata

épp most jelent meg, és a következő köteteket tartalmazza:

Arany János munkáiból II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Riedl Frigyes.

Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Kossuth Ferencz.

Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Koroda Pál.

Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Bayer József.

Vörösmarty Mihály munkái II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

(190. 10-2.)

Még a télen megjelent I. sorozat pedig az alábbi öt kötetet adja:

Arany János munkái I. Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.

Vörösmarty munkái I. Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

Tóth Mihály munkái I. Sajtó alá rendezte Lévy József.

Garay János munkái. Sajtó alá rendezte Ferenecz Zoltán.

Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés, valamint a Franklin-Társulat Budapesten.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózesnél, Kézdívasárhely.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Funda pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.